

ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO

ETELÄ-KARJALAAN VIPUVOIMAA EUROOPAN ALUEKEHITYSRAHASTOLTA

YHTEENVETO OHJELMAKAUDESTA 2007-2013

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

✓ Lappeenrannan Linnoituksen entinen urheilutalo saneerattiin EAKR-hankkeessa tapahtuma- ja juhlatilaksi. Talon peruskorjauksen myötä syntyi uusi Kehruuhuone-konsepti, joka pitää sisällään kulttuuria, tapahtumia ja lähiruokaa. Kuva: Ritva-Liisa Pulkkinen

ETELÄ-KARJALASSA ON LUOTU TULEVAISUUTTA EUROOPAN ALUEKEHITYSRAHASTON AVULLA

Etelä-Karjalassa on toteutettu Etelä-Suomen EAKR-toimenpideohjelmaa 2007–2013 noin 35 miljoonalla eurolla (sis. EU:n ja valtion rahoitus). Rahoitusta ovat myöntäneet Etelä-Karjalan liitto¹, ELY-keskus², Tekes ja Finnvera. Lisäksi alueen kunnat sekä muut julkiset ja yksityiset tahot ovat osallistuneet ohjelman toteuttamiseen vahvasti omalla panoksellaan, jolloin ohjelman kokonaisvolyymi Etelä-Karjalassa on noussut yli 90 miljoonaan euroon. Varoilla on saatu merkittävää lisäpanostusta alueen elinvoimaisuuden kannalta keskeisiin kohteisiin. Etelä-Suomen EAKR-toimenpideohjelmassa rahoitusta on kohdistettu ennen kaikkea yritysten kasvun ja kilpailukyvyyn edistämiseen sekä teollisuuden rakennemuutoksen lieventämiseen.

EAKR-ohjelman rahoituksella on ollut keskeinen rooli toteutettaessa yhdessä laadittua Etelä-Karjalan maakuntaohjelmaa. Taustalla on ollut eurooppalainen rahoitusinstrumentti, mutta päätökset hankkeista on tehty maakunnassa. Etelä-Suomen EAKR-toimenpideohjelman 2007–2013 Etelä-Karjalaan kohdistuvat toimintalinjat olivat:

1. Yritystoiminnan edistäminen
2. Innovaatiotoiminnan ja verkottumisen edistäminen sekä osaamisrakenteiden vahvistaminen
3. Alueiden saavutettavuuden ja toimintaympäristön parantaminen

Lisäksi Etelä-Karjalan toimijat osallistuivat Päijät-Hämeen liiton hallinnoiman ylimaakunnallisten erityisteemojen (TL 5) toteutukseen. Rahoitusta suunnattiin Etelä-Suomen alueella 64 miljoonaa euroa enimmäkseen osaamiskeskittymien verkostojen luomiseen alueiden välillä ja myös kansainvälisesti. Ylimaakunnallisesta rahoituksesta Etelä-Karjalaan suuntautui vajaa 10 miljoonaa euroa (15 %), josta Lappeenrannan teknillisen yliopiston osuus oli merkittävä.

Rahoituksen oikeanlainen kohdistaminen ratkaisee suurelta osin sen, mitä tuloksia ohjelmakaudesta jää elämään. EU-rahalla ei ole ylläpidetty olemassa olevaa toimintaa. Tavoitteena on ollut synnyttää jotain uutta ja pysyvää, joka parhaassa tapauksessa sysää liikkeelle suuriakin kehityspolkuja. Hyvät hankkeet saavat aikaan kustannuksiaan suurempia tuloksia.

¹ ennen vuotta 2010 myös Etelä-Suomen lääninhallitus

² ennen vuotta 2010 TE-keskus ja ympäristökeskus

³ ml. Finnveran EAKR-osarahoitteiset lainat ja takaukset n. 1,7 M€

YRITYSTEN TUKI ISOSSA ROOLISSA

Reilu kolmasosa (noin 13 milj. €) kauden 2007–2013 EAKR- ja valtionrahoituksesta Etelä-Karjalassa kohdistettiin yritystukiin³ ja loput muihin kehittämis- ja investointihankkeisiin.

Alueellinen kehittämisrahoitus suuntautui eniten matkailu-, kulttuuri- ja virkistys-hankkeisiin, joille kohdistettiin noin yhdeksän miljoonaa euroa (26 % Etelä-Karjalan kokonaisrahoituksesta). Eri puolille maakuntaa kehitettiin pitkäjänteisellä yhteistyöllä EAKR-varoin vetovoimaisia matkailualueita, tehtiin markkinointiyhteistyötä ja kehitettiin yritysten osaamista. Työllisyystuloksiltaan merkittävin oli Rauhan ja Tiurunien kunnallistekniikan rakentamiseen keskittyvä hanke, joka mahdollisti 200 miljoonan euron matkailuinvestoinnin Lappeenrantaan.

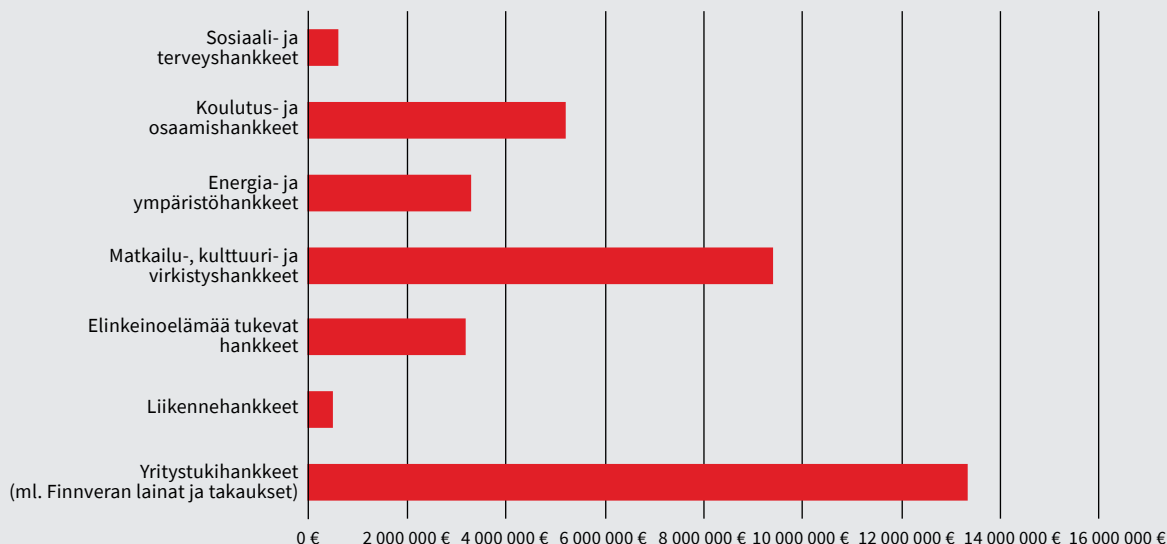
Toiseksi eniten kehittämisrahoitusta (15 % Etelä-Karjalan rahoituksesta, noin viisi miljoonaa euroa) kohdistui koulutuksen ja osaamisen vahvistamiseen. Rahoitus jakautui useille Lappeenrannan teknillisen yliopiston, Saimaan ammattikorkeakoulun sekä Saimaan ammattiopiston koordinoimille hankkeille. Tutkimusta tehtiin myös yritysasiakkaille.

Noin yhdeksän prosenttia rahoituksesta (kolme miljoonaa euroa) kohdistui energia- ja ympäristöhankkeisiin. Suurin osa siitä, miljoona euroa, ohjautui Etelä-Karjalan liiton kautta Kivisalmen virtausohjauksen parantamiseen. Energia-alan ja metsäteollisuusklusterin uudistamiseen tähtäävät hankkeet nojasivat paljolti Lappeenrannan teknillisen yliopiston osaamiseen mm. tuulivoiman, bioenergian ja jätteiden hyödyntämistekniikoissa.

Useiden hankkeiden osalta jaottelu koulutus- ja osaamishankkeiden ja energia- ja ympäristöhankkeiden välillä on haastavaa, sillä rakennerahasto-ohjelman avulla on edistetty alueella erityisesti energia- ja ympäristöalan osaamista.

Noin yhdeksän prosenttia rahoituksesta kanavoitiin muihin elinkeinoelämää tukeviin hankkeisiin. Pienimpiä rahoitettuja kokonaisuuksia olivat liikennehankkeet (2 %) sekä sosiaali- ja terveysalan hankkeet (1 %).

HANKKEIDEN TUET HANKETYYPIN MUKAAN

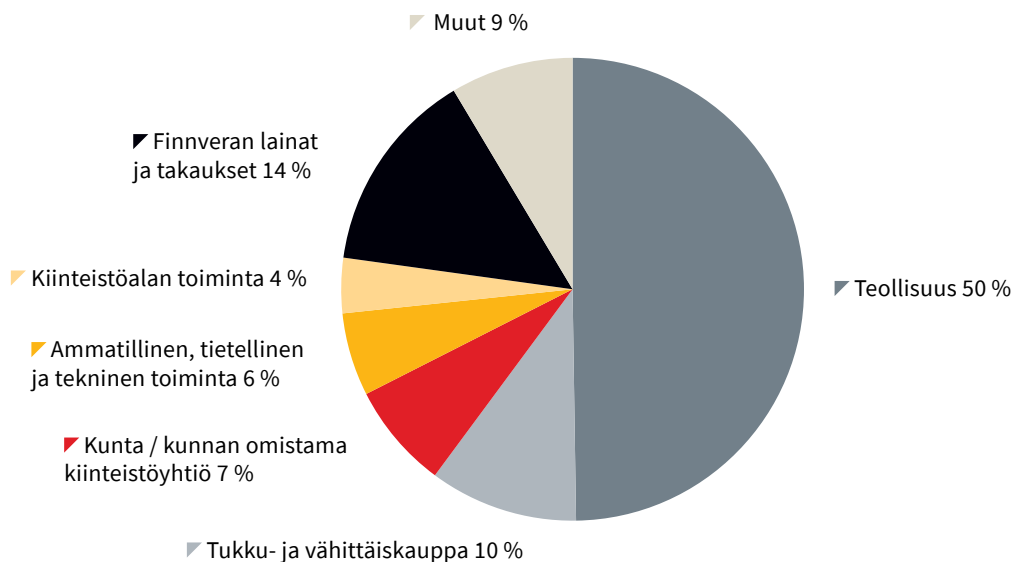
YRITYKSILLE TUKEA ELINKEINORAKENTEEN MONIPUOLISTAMISEEN

Euroopan aluekehitysrahaston rahoitusta myönnettiin yritystukina, lainoina ja takauksina Etelä-Karjalassa toimiville yrityksille yhteensä noin 13 miljoonaa euroa. Yritystuissa painottui Etelä-Karjalan alueella viime ohjelmakaudella erityisesti rakenne muutoksen hallinta ja siihen liittyvä elinkeinoelämän monipuolistaminen. Perinteisen paperiteollisuuden muutosten jatkuminen ja Venäjän tilanne vaikuttivat vahvasti alueen taloustilanteeseen. Etelä-Karjalassa saatiin yhteisillä ponnistuksilla alulle merkittäviä uusia toimialoja luomaan uudenlaisia työpaikkoja. Myös niiden työntekijä- ja osaamistarpeisiin pystyttiin vastaamaan koulutuksen keinoin.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus ohjasi teollisuuden uudistamiseen noin puolet yritystukirahoituksesta. Tukku- ja vähittäiskauppaan rahoitusta kohdistui noin 10 %. Kunnille ja kuntien omistamille kiinteistöyhtiöille suunnattiin noin seitsemän prosenttia yritystuista. Tämä selittyy sillä, että ohjelmakaudella oli mahdollista avustaa esimerkiksi kunnan kiinteistöyhtiötä, jos ne olivat rakentamassa yrityksille toimitilaa. Näin ollen yritysilla ei suoranaisesti avustettu kuntia, vaan välillisesti yritysten toimintaa.

Ammatilliseen, tieteelliseen ja tekniseen toimintaan suunnattiin noin kuusi prosenttia, ja kiinteistöalan toimintaan panostettiin noin neljä prosenttia yritystukirahoituksesta.

Finnveran kautta kanavoitui EAKR-rahoitusta lainojen ja takausten korkotukiin yhteensä 1,7 M€. Rahoitus kohdentui pääasiassa teollisuuden, kaupan ja kuluttajapalveluiden lainoihin ja takauksiin.

YRITYSTUET ALAN MUKAAN

TEKES RAHOITTI TUTKIMUSTA

Ohjelmakaudella 2007–2013 TEKESin kautta kanavoitui EAKR-rahoitusta tutkimukseen noin kaksi miljoonaa euroa. Hankkeita oli kuusi kappaletta, joista viidessä oli päätoteuttajana Lappeenrannan teknillinen yliopisto ja yhdessä Saimaan ammattikorkeakoulu. Hankerahoitus kohdistui lähinnä metsäteollisuuden ja biotalouden uudistumista palvelevaan tutkimukseen.

ETELÄ-KARJALAN LIITON FOKUKSENA MATKAILU, OSAAMINEN JA KESTÄVÄ KEHITYS

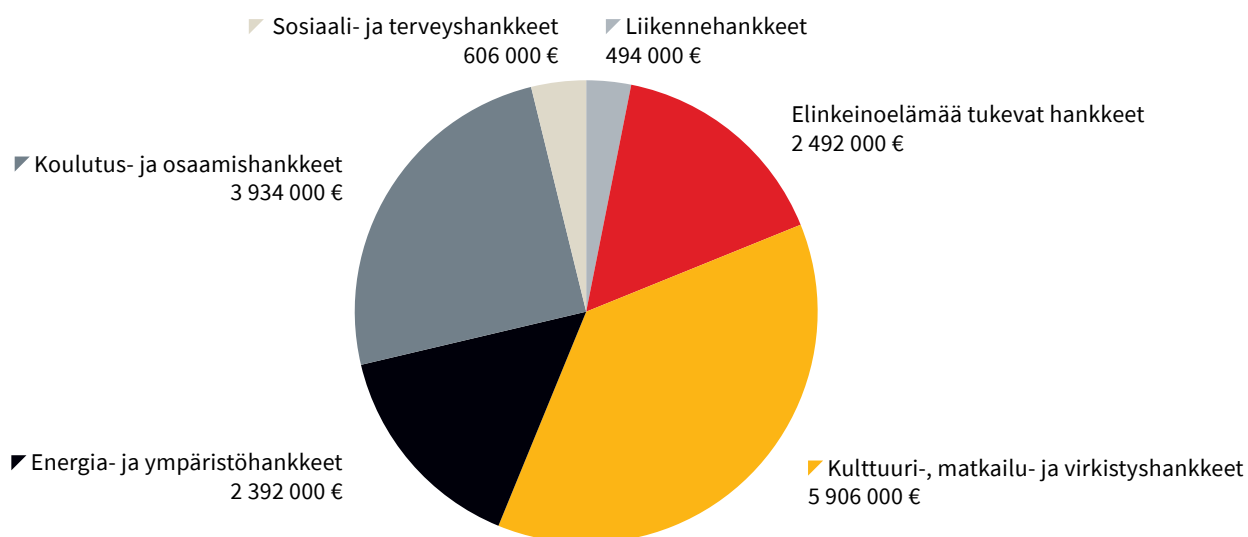
Etelä-Karjalan liiton kautta myönnetty rahoitus, noin 15,5 miljoonaa euroa, kohdistui pääasiassa osaamisrakenteisiin (toimintalinja 2) ja alueiden saavutettavuuteen ja toimintaympäristön parantamiseen (toimintalinja 3). Etelä-Karjalan liiton rahoituksesta vajaa 1,5 miljoonaa euroa oli äkilliseen rakennemuutokseen varattua ja niin sanottua joustovarausrahoitusta. Rakennemuutosrahoituksella kehitettiin mm. biotalouteen perustuvaa liiketoimintaa, tutkimusta, tuotekehitystä ja innovaatioita.

Alueen saavutettavuutta ja toimintaympäristöä parannettiin pitkälti matkailun näkökulmasta. Rauha-Tiurun alueen kunnallistekniikan rakentamiseen käytettiin kaksi miljoonaa euroa. Matkailun kattomarkkinointia rakennettiin mittavasti ensin maakunnallisen matkailuyhtiön kautta ja sen jälkeen GoSaimaa Oy:n hankkeena. Jälkimmäisessä saatiin luotua laaja elinkeinoelämän ja julkisen sektorin toimiva yhteistyö GoSaimaa-brändin alle.

Etelä-Karjalan liitto on rahoittanut runsaasti tutkimus- ja kehitystoimintaa energia- ja ympäristötekniikassa. Esimerkkinä voidaan mainita LUT:n sähkökonetekniikan kehittämishanke. Sen tuloksena syntyi tekniikkaa, jolla suurten liikkuvien dieselkäyttöisten työkoneiden päästöt pienenevät ja energiatehokkuus paranee. Useilla EAKR-hankkeilla on tiivistetty myös yliopiston ja Saimaan ammattikorkeakoulun keskinäistä yhteistyötä muun muassa tietohallinnossa.

Rahoitusta on ohjattu tutkimuslaboratorioiden ja oppimisympäristöjen varustamiseen muun muassa energia- ja ympäristösektorilla ja metalli- ja konealalla. Euromäärältään suurin oli erotusmateriaalien karakterisointitutkimuksessa käytettävä LUT:n laboratorio. Hankkeeseen ohjattiin EAKR- ja valtionrahoitusta noin miljoona euroa.

Kehittämisesurssien kohdentaminen on edesauttanut maakunnan profiloitumista vihreän teknologian ja puhtaan energian edelläkävijämaakunnaksi. Se on alkanut näkyä myös julkisen sektorin investointipäätöksissä. EAKR-osarahoituksella tuettiin Kivisalmen energiatehokkaan pumppaamon rakentamista ja selvitettiin edellytyksiä membraanitekniikkaan perustuvalle jätevedenpuhdistamolle Parikkalassa.

” EU-avustuksilla oli Rauhan ja Tiurun kunnallistekniikan rakentamisessa erittäin suuri merkitys, sillä kunnallistekniikan rakentaminen omalla kustannuksella olisi ollut Joutsenon kaupungille liian suuri ponnistus.

Kari Korkiakoski
Joutsenon kaupunginjohtaja 2004–2009

” Rauhan alueen kehittämismahdollisuuksia ei olisi koskaan edes alettu tutkia, jos EU-avustuksilla ei olisi rahoitettu alueen infraa. Holiday Clubille on syntynyt 180 uutta työpaikkaa ja koko Rauhan alueelle 250.

Vesa Tengman
Holiday Club Resorts Oy:n toimitusjohtaja

ELY-KESKUKSEN EAKR-YMPÄRISTÖHANKKEET

Kaakkois-Suomen ELY-keskus rahoitti päättyneellä EAKR-kaudella ympäristöhankkeita yhteensä noin neljällä miljoonalla eurolla. Kyseiset hankkeet sisältyvät edellä selostetussa toimialakohtaisessa jaottelussa matkailu-, kulttuuri- ja virkistyshankkeisiin sekä ympäristöhankkeisiin. Niillä tuettiin myös paikallista elinkeinoelämää.

Ohjelmakaudella 2007–2013 rahoituksen kohdistamisessa painopisteenä olivat hankkeet, jotka loivat edellytyksiä kestäväälle alueiden kehittämiseksi ja ekotehokkaille ratkaisuille. Hankkeilla lisättiin ympäristötietoisuutta ja luotiin alueiden käytöllisiä edellytyksiä. Niillä pystyttiin myös edistämään yhdyskuntarakenteiden eheyttämistä sekä pinta- ja pohjavesien suojelua. Useissa hankkeissa parannettiin luonto- ja kulttuurimatkailun edellytyksiä tukemalla luonnonvarojen sekä luonto- ja kulttuuriympäristön kestävää hyödyntämistä. Matkailua palvelevia arvokkaita kulttuuriperintökohteita kunnostettiin ja käyttämättömiä kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia otettiin aktiiviseen käyttöön.

ELY-keskuksen ympäristö-vastuualueen rahoituksella suunnittelu- ja investointihankkeita toteutettiin eri puolilla Etelä-Karjalaa. Esimerkkeinä :

- Kruununpuisto ja kaupunkipuro Imatralla
- Toriranta ja pohjoisen matkailualueen vetovoimainvestoinnit Parikkalassa
- Simpeleen taajaman kehittämissuunnittelu Rautjärvellä
- Myllysaaren perhepuisto ja Kehruuhuone Lappeenrannassa
- Taavetin linnoituksen kehittämishanke Luumäellä

EAKR-HANKKEET TOTEUTTIVAT MAAKUNTAOHJELMAA

Etelä-Karjalassa vuosille 2007–2010 sekä 2011–2014 laadittujen maakuntaohjelmien tärkein strateginen tavoite oli uusien yritysten ja työpaikkojen syntyminen. EAKR-rahoituksella tuettiin maakuntaohjelman tavoitetta elinkeinorakenteen monipuolistamisesta. Painopisteenä olivat matkailuala, uusiutuvan energian hyödyntäminen ja metsäteollisuusklusterin uudistaminen. Yritystukia ohjattiin eri toimialoille maakuntaohjelman painopisteistä riippumatta.

EAKR-rahoituksella on pystytty osittain tukemaan maakuntaohjelman tavoitteita myös laadukkaiden peruspalvelujen toteuttamisesta erityisesti sosiaali-, terveys ja hyvinvointipalvelujen osalta. Liikenneinfrastruktuurin parantamiseen ei voitu enää kohdentaa rahoitusta aiempien ohjelmakausien tapaan. Liikenneinvestointeja on pyritty edistämään muista rahoituslähteistä. Muun muassa Suomen ja Venäjän välisiä rajanylityspaikkoja on parannettu ENPI-ohjelman puitteissa.

EAKR-rahoituksella on autettu maakuntaa selviämään rakennemuutoksesta vähemmän vaurioin, kuin muutoin olisi tapahtunut. Etelä-Karjalaan syntyi EAKR-hankkeiden vaikutuksesta rakennerahastokauden 2007–2013 aikana yli 900 uutta työpaikkaa ja yli 230 uutta yritystä⁴. Suorat työpaikka- ja yritysvaikutukset syntyivät pääosin yritystuki- en ja Finnveran lainojen ja takausten kautta. Investointihankkeissa välilliset työpaikka- ja yritysvaikutukset voivat olla merkittäviä, esimerkkinä Rauhan matkailualue, johon on muodostunut noin 250 uutta työpaikkaa. Alueellisissa kehittämishankkeissa tuloksena on usein parempia yhteistyöverkostoja tai toimintamalleja. Osaamisen lisääntyminen voi vasta pitkällä aikavälillä vaikuttaa uuden yritystoiminnan syntyymiseen.

Syksyllä 2014 Etelä-Karjalan liiton nettisivuilla ja sosiaalisen median kanavissa järjestettiin kysely päättyneen ohjelmakauden hankkeiden tuloksista. 76,2 % vastanneista oli sitä mieltä, että EAKR-rahoituksen kohdistaminen oikeanlaisiin hankkeisiin oli Etelä-Karjalassa onnistunut erittäin hyvin tai melko hyvin.

☑ Läntisen Pien-Saimaan veden laatua pyritään parantamaan virtausohjauksella. Tavoitteen saavuttamiseksi Lappeenrannan Kivisalmeen on rakennettu EAKR-hankkeessa pumppaamo ohjaamaan vettä kyseiselle alueelle. Kuva: Mikko Nikkinen

” EU-rahoituksella on luotu sellaista infrastruktuuria, jonka vaikutukset tulevat näkymään pitkään.

Anneli Pirttilä
Saimaan ammattikorkeakoulun rehtori

☑ Kaakkois-Suomen EAKR-hankkeista kertovia videoita löytyy osoitteesta <https://www.youtube.com/user/kseagr>

Hanketiedot on koottu EURA2007-rakennerahastotietopalvelusta ja muista hallinto- ja rahoittajaviranomaisilta saaduista aineistoista.

Luvut ovat hankkeille myönnettyjä rahoituksia. Kaikki hankkeet eivät välttämättä ole toteutuneet kustannuksiltaan täysimääräisinä. On myös huomattava, että hankkeiden jaottelu toimialoittain ei ole kaikilta osin yksiselitteistä, sillä iso osa hankkeista on ollut monialaisia tai ne voisi muutoin kuulua useampaan kategoriaan.

☑ Kannen kuva: Mikko Nikkinen